

Profilaktyczna radioterapia mózgu (PCR)

Profilaktyczna radioterapia mózgu jest leczeniem mającym na celu przeciwdziałanie przerzutom komórek nowotworowych do mózgu lub ograniczenie ryzyka takich przerzutów.

Na tej stronie

- Czym jest profilaktyczna radioterapia mózgu (PCR)?
- Kiedy stosuje się profilaktyczną radioterapię mózgu?
- W jaki sposób stosuje się profilaktyczną radioterapię mózgu?
- Skutki uboczne profilaktycznej radioterapii mózgu
- Odczucia pacjenta co do profilaktycznej radioterapii mózgu
- Nasze informacje
- Jak możemy pomóc?

Czym jest profilaktyczna radioterapia mózgu?

Profilaktyczna radioterapia mózgu jest niekiedy nazywana profilaktycznym napromienianiem mózgu (PCI).

Stosuje się ją w celu przeciwdziałania przerzutom komórek nowotworowych do mózgu lub ograniczenia ryzyka takich przerzutów. Termin „profilaktyczne” oznacza w tym przypadku „zapobiegawcze”.

Kiedy stosuje się profilaktyczną radioterapię mózgu?

Profilaktyczną radioterapię mózgu stosuje się niekiedy u pacjentów chorych na:

- drobnokomórkowego raka płuc (SCLC) – zazwyczaj w przypadku uzyskania dobrej odpowiedzi na leczenie chemioradioterapią;
- ostrą białaczkę limfoblastyczną (ALL);
- chłoniaka limfoblastycznego.

Chemioterapia nie zawsze jest skuteczna w leczeniu przerzutów komórek nowotworowych do mózgu. Dzieje się tak dlatego, że mózg chroni błona zwana barierą krew-mózg. Uniemożliwia ona przedostanie się wielu leków chemioterapeutycznych do mózgu.

W jaki sposób stosuje się profilaktyczną radioterapię mózgu?

W radioterapii wykorzystuje się promienie rentgenowskie o dużej mocy w celu niszczenia komórek nowotworowych bez nadmiernego uszkodzania zdrowych komórek.

Leczenie radioterapią odbywa się na szpitalnym oddziale radioterapii. Każdy zabieg trwa kilka minut. Lekarz lub pielęgniarka informują pacjenta, ilu zabiegom radioterapii zostanie poddany.

Radioterapia jest starannie planowana, aby zapewnić jak najwyższą skuteczność. Pacjentowi nakłada się maskę wykonaną z plastikowej siatki. Maska noszona podczas zabiegu umożliwia unieruchomienie głowy pacjenta. Pacjent może przez nią oddychać i nie powinien odczuwać dyskomfortu.

Przed każdym zabiegiem radioterapii technik radiolog układa pacjenta precyzyjnie na leżance, upewniając się, że jest mu wygodnie. Podczas zabiegu pacjent przebywa w pomieszczeniu sam, ale może rozmawiać z technikiem radiologiem, który obserwuje go z sąsiedniego pomieszczenia.

Skutki uboczne profilaktycznej radioterapii mózgu

Każda osoba inaczej reaguje na ten rodzaj terapii nowotworowej. Niektórzy doświadczają znikomych skutków ubocznych, a inni – bardziej dotkliwych. Skutki uboczne profilaktycznej radioterapii mózgu są zwykle łagodne.

Wypadanie włosów

W następstwie stosowania profilaktycznej radioterapii mózgu pacjent traci włosy, jednak zazwyczaj jest to zjawisko przejściowe. Włosy mogą zacząć wypadać po upływie około 3 tygodni od pierwszego zabiegu. Zazwyczaj zaczynają odrastać po upływie 2–3 miesięcy od zakończenia leczenia. Niekiedy odrastające włosy mają nieco inny kolor i fakturę niż wcześniej, a ponadto mogą być cieńsze.

Zmęczenie

Radioterapia może powodować zmęczenie, zwłaszcza jeżeli pacjent musi pokonywać każdego dnia długą drogę na zabieg. Pacjent może czuć się zmęczony przez kilka miesięcy po zakończeniu leczenia.

Po radioterapii mózgu niektóre osoby odczuwają senność. Skrajne zmęczenie może występować od około 4 do 8 tygodni po zakończeniu leczenia. Jeżeli pacjent odczuwa senność, może:

- mieć bardzo mało energii;
- czuć się ospały;
- spać przez długi czas.

Zazwyczaj sytuacja ulega poprawie w ciągu kilku tygodni.

Bóle głowy

Niektóre osoby cierpią na bóle głowy podczas leczenia. Ból głowy może występować w ciągu pierwszych kilku dni po rozpoczęciu profilaktycznej radioterapii mózgu. Ważne jest, aby poinformować o bólu głowy personel opiekujący się pacjentem po zabiegu. Lekarz może przepisać środki przeciwbólowe, a niekiedy sterydy.

Nudności

Pacjent może mieć nudności, jednak nie zdarza się to często. Nudności można zazwyczaj leczyć środkami przeciwwymiotnymi. Może je przepisać lekarz. Należy zgłosić lekarzowi nudności, które nie mijają. Być może będzie on mógł zapisać inne leki przeciwwymiotne, które okażą się bardziej skuteczne, lub sterydy.

Utrata apetytu i zmiana odczuwania smaków

Opisana tu terapia może powodować zmianę w odczuwaniu smaków. Jeżeli pacjent nie chce jeść, może zastąpić posiłki pożywными napojami wysokokalorycznymi. Są one dostępne w większości aptek. Może je również przepisać lekarz pierwszego kontaktu. Wskazówki można uzyskać od dietetyka lub pielęgniarki specjalistycznej w swoim szpitalu.

Zmiany skórne

Pracownicy opieki zdrowotnej mogą udzielić porady na temat sposobów pielęgnacji skóry. Nie należy niczego nakładać na obszar skóry poddawany leczeniu bez konsultacji z lekarzem lub technikiem radiologiem.

Należy delikatnie myć włosy lub skórę głowy letnią lub chłodną wodą. Następnie należy delikatnie osuszyć włosy i skórę głowy miękkim ręcznikiem. Nie należy trzeć głowy ani używać suszarki do włosów.

Po terapii PCR u pacjentów może wystąpić łagodna reakcja skórna. Skóra może być zaczerwieniona i swędząca oraz tkliwa za uszami. Może również ściemnieć. Personel na oddziale radioterapii sprawdzi skórę pod kątem niepożądanych reakcji. Należy zgłosić im wszelkie zauważone zmiany lub odczucia bólowe.

W przypadku wystąpienia reakcji skórnej należy nosić chustę lub kapelusz do ochrony głowy przed słońcem lub zimnem do czasu uzyskania poprawy. W czasie leczenia oraz w ciągu co najmniej 1 roku po jego zakończeniu należy unikać ekspozycji głowy na słońce. Należy zakrywać głowę lub używać kremu z filtrem (SPF) o wartości nie mniejszej niż 30.

Wpływ na pamięć i myślenie

Radioterapia mózgu może mieć wpływ na pamięć i zdolność myślenia lub rozumowania (funkcję kognitywną). Po leczeniu pacjent może doświadczać utraty pamięci lub problemów z koncentracją.

Lekarze udzielą dodatkowych wyjaśnień na ten temat. Omówią z pacjentem takie ryzyko na tle korzyści płynących z PCR. Wpływ PCR na pamięć jest bardziej prawdopodobny u osób starszych.

Odczucia pacjenta co do profilaktycznej radioterapii mózgu

Myśl, że pacjent ma poddać się radioterapii mózgu, może być dla niego niepokojąca. Może pojawiać się wiele różnych emocji, w tym gniew, rozżalenie, poczucie winy, niepokój i strach. Jest to normalna reakcja występująca u wielu osób, które próbują pogodzić się ze swoją chorobą.

Pacjent może obawiać się, że PCR będzie mieć wpływ na jego pamięć lub zdolność jasnego myślenia. Jest to jednak mało prawdopodobne, biorąc pod uwagę niskie dawki radioterapii stosowane w PCR. Warto jednak omówić swoje obawy z pracownikami opieki zdrowotnej.

Uzyskiwanie wsparcia

Każda osoba inaczej radzi sobie z trudnymi sytuacjami. Pomocne mogą okazać się rozmowy z rodziną lub przyjaciółmi. Niektórzy mogą chcieć zwrócić się o pomoc do osób spoza swojego kręgu. Są również osoby, które wolą zachować swoje odczucia dla siebie. Nie ma dobrych ani złych sposobów radzenia sobie z taką sytuacją, jednak w razie potrzeby dostępna jest pomoc. Nasi specjaliści ds. wsparcia w chorobie nowotworowej mogą udzielić informacji na temat pomocy psychologicznej dostępnej w danej okolicy.

Organizacja Macmillan istnieje po to, aby wspierać pacjentów. Jeśli pacjent chce porozmawiać, można wykonać następujące czynności:

- zadzwonić na infolinię wsparcia obsługiwaną przez organizację Macmillan pod numerem 0808 808 00 00;
- porozmawiać z naszymi specjalistami online;
- odwiedzić nasze forum na temat leczenia nowotworów, aby porozmawiać z osobami, które przeszły leczenie, podzielić się swoimi doświadczeniami i zadać pytania ekspertowi.

Właściwa opieka i wsparcie dla pacjentów

Jeżeli pacjent ma nowotwór i nie mówi po angielsku, może się obawiać, że to wpłynie na jego leczenie i opiekę. Zespół opieki zdrowotnej powinien jednak zaoferować każdemu pacjentowi poziom opieki i wsparcia oraz informacje, które spełniają jego potrzeby.

Wiemy, że czasami ludzie mogą doświadczać dodatkowych trudności, próbując uzyskać właściwe wsparcie. Na przykład jeśli ktoś pracuje zawodowo lub ma rodzinę, może być mu trudno znaleźć czas, aby zgłaszać się na wizyty w szpitalu. Może także martwić się o pieniądze i koszty dojazdu. Wszystko to może wywoływać stres i można nie wiedzieć, jak sobie z tym poradzić.

Pomoc jest jednak dostępna. Nasza telefoniczna linia wsparcia może zaoferować w języku pacjenta poradę dotyczącą takiej sytuacji. Można porozmawiać z pielęgniarkami, doradcami finansowymi, doradcami zajmującymi się świadczeniami społecznymi czy pracą zawodową. Osobom z nowotworami oferujemy także dotacje od fundacji Macmillan. Są to jednorazowe kwoty pieniędzy, które można przeznaczyć na takie wydatki, jak parking szpitalny, przejazdy, opiekę nad dziećmi czy rachunki za ogrzewanie.

Możliwość rozmowy z organizacją Macmillan w swoim języku ojczystym

Mamy nadzieję, że przedstawione tutaj informacje okażą się pomocne. Możemy odpowiedzieć na wszelkie pytania oraz udzielić informacji i wsparcia przez telefon w języku polskim. Nasze usługi są bezpłatne. Wystarczy zadzwonić do nas pod numer **0808 808 00 00** (od poniedziałku do piątku w godz. 9:00–20:00) i poprosić po angielsku o możliwość rozmowy w języku polskim.

Ostatnia aktualizacja: listopad 2020 r.

Następna zaplanowana aktualizacja: listopad 2023 r.

© Macmillan Cancer Support 2022 – organizacja charytatywna zarejestrowana w Anglii i Walii (261017), Szkocji (SC039907) oraz na Wyspie Man (604), działająca także w Irlandii Północnej. Spółka z odpowiedzialnością ograniczoną do wysokości gwarancji, zarejestrowana w Anglii i Walii pod numerem 2400969. Numer rejestracyjny spółki na Wyspie Man: 4694F. Adres siedziby: 89 Albert Embankment, London, SE1 7UQ. Numer VAT: 668265007

Dokładamy wszelkich starań, aby przekazywane przez nas informacje były dokładne i aktualne, jednak nie mogą one zastąpić specjalistycznej porady lekarskiej udzielonej konkretnemu pacjentowi. W zakresie dopuszczonym przez prawo organizacja Macmillan nie ponosi odpowiedzialności w związku z wykorzystaniem informacji zawartych w niniejszej publikacji, informacji od osób trzecich ani informacji zawartych na podanych stronach internetowych lub do których przedstawiono odnośniki.

